C. F. A. VAN DAM

BRIEVEN VAN SIMON BOLIVAR EN VAN LOUIS
BRION IN HET ALGEMEEN RIJKSARCHIEF
TE 's-GRAVENHAGE

In 1967 zal het vierhonderd jaar geleden zijn dat Caracas, de hoofdstad van Venezuela, werd gesticht. De Regering van de Republiek stelt zich voor dit eeuwgetijde met grote luister te vieren. Zij wenst de feestelijkheden beslist niet te improviseren, maar ze integendeel zeer grondig voor te bereiden. En wanneer men kennis neemt van de wijze waarop men het vierde eeuwfeest van de hoofdstad des lands wenst te vieren, is zulk een grondige voorbereiding wel nodig ook.

Het 'Ejecutivo Nacional' heeft namelijk besloten dat bij deze gelegenheid een nieuwe kritische uitgave zal verschijnen van de *Escritos del Libertador*. En reeds in juli 1962 werden door de Regering van de thans afgetreden President RÓMULO BETANCOURT de eerste stappen gedaan om het plan te verwezenlijken. Het is overigens niet zo heel lang geleden dat de *Obras Completas* van SIMÓN BOLÍVAR uitgegeven werden door Dr. VICENTE LECUNA in drie lijvige delen van elk bijna duizend bladzijden, en wel te Barranquilla, in Columbia. Dat was in 1951. Terecht zal menigeen zich met enige verwondering afvragen, of het eigenlijk wel gerechtvaardigd is slechts ruim tien jaar later aan een nieuwe editie te denken. Maar het geval is dat bij nadere beschouwing aan ingewijden al spoedig is gebleken dat deze *Obras Completas* allesbehalve volledig zijn. En het is te begrijpen dat de Venezolanen het als een nationale plicht beschouwen bij gelegenheid van het vierhonderdjarig bestaan van hun hoofdstad met een publicatie van duurzame waarde voor den dag te komen: een standaarduitgave van werkelijk alle geschriften van Caracas' grootste zoon.

De uitvoering van het plan heeft de Regering toevertrouwd aan een verdienstelijke wetenschappelijke instelling die voor die taak in de eerste plaats in aanmerking kwam, de Sociedad Bolivariana de Venezuela, te Caracas, die terstond de eervolle opdracht aanvaardde en uit haar midden een 'Comisión Editora'

voor de *Escritos del Libertador* benoemde, die onder presidium staat van de Venezolaanse historicus Dr. CRISTÓBAL L. MENDOZA.

De plannen voor de nieuwe uitgave zijn, volgens het *Programa preparatorio y normas generales*,¹ zeer ambitieus. Men heeft zich voorgenomen werkelijk alle redevoeringen, proclamaties, boodschappen, toespraken, brieven (particuliere en officiële), decreten, verdragen, literaire geschriften, kranteartikelen, zowel onuitgegeven documenten als reeds gepubliceerde, kortom alles wat de Bevrijder aan het papier toevertrouwde, op te nemen. Een eerste berekening van de hoeveelheid stukken komt tot een totaal van niet minder dan tien duizend, d.w.z. bijna viermaal zoveel documenten als door Dr. LECUNA werden uitgegeven (2.543). SIMÓN BOLÍVAR bevestigt de reputatie van Spanjaarden en 'hispano-americanos' die de pen voeren: zij zijn allen polygrafen.

De 'Comisión Editora' heeft niet verzuimd te onderzoeken, of in archieven buiten het Amerikaanse continent bescheiden van de Libertador te vinden waren. Zij heeft zich o.a. tot Parijs, Madrid en Londen gewend ten einde documenten te achterhalen. In de loop van 1963 richtte de historicus Dr. PEDRO GRASES, een van de 'adjuntos técnicos' van de 'Comisión Editora', te Caracas, tot schrijver dezes de vraag of er ook in Nederland nog 'documentos bolivarianos' te vinden zijn.

Ondergetekende heeft zich daarop onmiddellijk gewend tot de Algemene Rijksarchivaris, Mr. H. HARDENBERG, te 's-Gravenhage, die met de grootste bereidwilligheid reageerde op het aan hem gedane verzoek, waarvoor hem ook te dezer plaatse nog eens recht hartelijk dank wordt gezegd. Een gecombineerd onderzoek door de Eerste en Tweede Afdeling van het Algemeen Rijksarchief ingesteld, bracht inderdaad een aantal stukken aan het licht. In het Oud-archief van Curaçao, dat de periode van 1813 tot 1828 omvat, bevinden zich namelijk in een bundel brieven uit het buitenland gericht tot de Gouverneur een paar documenten die de 'Comisión Editora' te Caracas kunnen interesseren.

Aangezien mag worden aangenomen dat eigenhandig onderstekende brieven van BOLÍVAR t.z.t. in de uitgave van de *Escritos del Libertador* worden opgenomen, dienen zij zeker hier niet in extenso te worden afgedrukt. Maar er is o.i. niets op tegen iets over de inhoud mede te delen.

¹ Sociedad Bolivariana de Venezuela, *Escritos del Libertador* – Edición crítica decretada por el Ejecutivo Nacional con motivo del Cuatricentenario de la Fundación de la Ciudad de Caracas – 1567–1967. *Programa preparatorio y normas generales*, Caracas 1963, 19 páginas.

De 8ste juli 1816 bericht de grote Zuidamerikaanse generaal aan de Gouverneur van Curaçao, A. KIKKERT, dat hij met een vrij aanzienlijke troepenmacht in de haven van Ocumare is aangekomen. Hij vleit zich met de hoop dat er aan Nederlandse zijde begrip zal zijn voor de bevrijdingsoorlog. De illustere briefschrijver vestigt er de aandacht op dat de verhoudingen tussen de kust van Venezuela en Columbia, de z.g. Tierra Firme, enerzijds en het eiland Curaçao anderzijds, altijd uitstekend zijn geweest. Die toestand wenst hij bestendigd te zien. De handelsbetrekkingen met het vasteland zullen voor de Nederlanders steeds bijzonder gunstig zijn. De strijd met de Spaanse onderdrukker zal overigens met onverflauwde ijver worden voortgezet.

Van ruim een jaar later is een tweede eigenhandig door BOLÍVAR ondertekende brief, eveneens gericht aan de Gouverneur van Curaçao en wel d.d. 3 september 1817. In dit schrijven wordt ter kennis gebracht dat de provincie Guayana juist een maand geleden, op 3 augustus, is bevrijd, en dat verwacht kan worden dat verscheidene andere havens ook spoedig van het Spaanse juk zullen zijn verlost. De blokkade van het gebied van de Orinoco is opgeheven. De Libertador verzoekt de Gouverneur Nederlandse onderdanen die handel wenssen te drijven met Venezolaanse havens, van een en ander op de hoogte te stellen.

Dit is alles. Gelijk men ziet, is de bijdrage die van Nederlandse zijde aan de heren te Caracas voor hun uitgave van de *Escritos del Libertador* kan worden aangeboden slechts bescheiden. Weliswaar is er strikt genomen in het Algemeen Rijksarchief nog wel iets meer te vinden, maar voor de 'Comisión Editora' verliest uiteraard elk document dat niet is een eigenhandig ondertekende brief van BOLÍVAR een groot deel van zijn aantrekkelijkheid. Zo zijn er proclamaties van de Bevrijder en Nederlandse vertalingen van bescheiden van zijn hand. Een van die stukken verdient echter stellig wel enige aandacht. Het is een Nederlandse vertaling, gemaakt op Curaçao, van een door BOLÍVAR ondertekende brief d.d. 9 juli 1816, gericht aan de Gouverneur, waarin wordt bericht dat LOUIS BRION, admiraal van de Republiek, afgevaardigd is door de Libertador om met de Gouverneur onderhandelingen aan te knopen over vriendschappelijke handelsbetrekkingen. Wanneer men let op de datum die het stuk draagt, nl. 9 juli 1816, ligt het voor de hand de conclusie te trekken, dat het in de bedoeling lag dat BRION zowel deze als de hierboven ge-

noemde brief van zijn chef, van de 8ste juli 1816, persoonlijk aan de Gouverneur van Curaçao ter hand zou stellen.

Is dus het aantal Bolivariaanse archivalia in engere zin zeer gering, de hoeveelheid bescheiden over de vrijheidstrijd in het algemeen is heel wat groter. Uit de jaren 1816 tot 1818 zijn er enkele brieven van de kant van het wettig gezag, van Spaanse autoriteiten dus. Daar is een schrijven d.d. 3 augustus 1816 van de kapitein-generaal a.i. van Caracas, DON SALVADOR DE MOXÓ, gericht aan de Gouverneur van Curaçao. De Spanjaard beklaagt er zich over dat een schare opstandelingen, die na ontscheept te zijn door de 'rebel' SIMÓN BOLÍVAR, en na door de Spaanse troepen te zijn verslagen, een toevlucht zocht op het Nederlandse eiland Bonaire om er zich van mondvoorraad te voorzien.

Bovendien is Moxó boos over iets anders. Hij heeft bericht ontvangen dat de 'socio' van BOLÍVAR, 'el perverso Brion', op Curaçao is geweest en daar heel hartelijk door de bevolking van het eiland is ontvangen, een klacht die blijkbaar slaat op het bezoek dat BRION, gelijk wij reeds vernomen hebben, in de maand juli 1816, in opdracht van de Libertador, aan de Gouverneur bracht. En de Spaanse generaal vermeldt nog meer dat zijn ergernis heeft opgewekt en dat allerm minst strookt met de vriendschappelijke betrekkingen die Spanje met het koninkrijk der Nederlanden onderhoudt. Ten slotte verzoekt Moxó de Gouverneur nadrukkelijk geen opstandelingen meer in zijn gebied toe te laten.

Van iets later datum zijn enkele brieven van de Spaanse generaal DON PABLO MORILLO, die op 31 augustus 1816 aan de Gouverneur van Curaçao de volledige onderwerping van het onderkoningschap bericht. De 11de mei 1818 meldt dezelfde Spaanse generaal aan Gouverneur KIKKERT dat hij een schitterende overwinning op de 'verraders' BOLÍVAR en PÁEZ heeft behaald.

De documenten echter die de lezers van dit tijdschrift waarschijnlijk het meest zullen interesseren, zijn die van de hand van de Curaçaoënaar LOUIS BRION, die voor hen immers geen onbekende is. Onder die brieven is er een die in hoge mate de aandacht verdient, omdat de schrijver een bijzonder persoonlijk geluid laat horen. Het stuk is gedagtekend 14 februari 1817 en is gericht aan de Gouverneur van Curaçao. BRION zet uiteen, hoe hij, die op Curaçao geboren werd en er trots op is een vrij Nederlander te zijn, er toe gedreven werd de zaak van de Venezolaanse onafhankelijkheid te gaan dienen en de Libertador zijn hulp aan te

bieden. Persoonlijk voordeel heeft hij nimmer gezocht en evenmin werd hij ooit geleid door 'staatzucht.'

Wie BRION kent weet dit alles maar al te goed. En ik zal ook geenszins beweren dat deze brief van 14 februari 1817 'nieuws' biedt. Maar wel werpt hij een verrassend licht op de mens BRION. Wij achten dit schrijven dan ook merkwaardig genoeg om hier in zijn geheel te worden afgedrukt.

Eerst dan dus de Spaanse tekst, die gevolgd zal worden door een 'translaat,' van de hand van de Gouvernementstranlateur DEL VALLE, gemaakt ten behoeve van Gouverneur KIKKERT, die de Spaanse taal blijkbaar in het geheel niet of niet voldoende machtig was.

Excmo. Señor:

Cuando tomo la pluma para escribir a V.E., me acuerdo que me dirijo al digno jefe que manda mi país, al conciudadano que honra mi patrio suelo, y a aquél cuyo nombre está plazado al lado de los más ilustres héroes de la Holanda.

A este me dirijo para probarle que jamás el honor se ha separado de mis hechos un momento, y mi vida política no tiene mancha, pues está cimentada sobre aquella educación moral que forma el sentimiento céntrico de todo holandés, que gracias al destino nació libre y republicano.

Este propio sentimiento es aquel que me ha estimulado a mezclarme en la causa de un pueblo abatido por la superstición, vilipendiado por el despotismo y reducido a mendigar aquel sagrado dote que acompaña al hombre en su nacimiento.

No me pesa, no, Excmo. Señor, haberme engolfado en el gran océano de un labirinto político, el cual, a pesar de los vaivenes momentáneos de la fortuna, es circundado por las orillas las más lisonjeras, y promete aquel placentero impulso que llena de satisfacción a cualquiera que reflexivamente coopera a la soltura de este nudo en nada gordiano.

No es la ambición que me ha animado, y mucho menos ha podido inducirme aquel bajo influjo que es regularmente / el pábulo de las almas viles; pero sólo he sido aguijoneado, y lo confieso, por el dulce y satisfactorio sentimiento de participar a los demás la libertad e independencia absoluta de todo despotismo, que han sido los elementos de mi prenarrada vida política.

Yo juro a V.E. que no he tenido parte activa en los desórdenes que pueden haberse cometido en Venezuela. No ignoro que una banda de piratas, usando fraudulentamente de mi nombre que han llevado falsamente estampado en sus patentes, contraviniendo a todas las leyes de las marinas civilizadas, han cometido horribles crímenes; pero aseguro a V.E. que seré el exterminador de ellos, y jamás de ahora en adelante ningún Gobierno de las colonias vecinas tendrá fundamento de quejas.

No alego lo dicho por vía de apología disculpante, pues V.E. sabe que la opinión de ningún Gobierno por sistemado que sea, debe padecer los hechos criminales que cometen los infames que forjando comisiones en su nombre, actúan proporcionalmente al carácter que toman. He tenido la

dicha que ya parte de éstos están cayendo en mis manos, pues por el adjunto documento No. 1 verá V.E. la sentencia ejecutada en la persona del pirata Pedro Radiche; y en el No. 2 convoco y proclamo a todos los que tuvieron reclamaciones contra José Porras, capitán del corsario "Matilde" y contra Juan Pinell, capitán de la goleta nombrada "General Piar," alias "Decatur," se presenten inmediatamente para hacerles justicia. Contra el dicho Juan Pinell ya he sido impuesto de parte de lo que ha hecho en la costa de esa Isla, y sobre la goleta holandesa "Naymant," capitán Daniel Simon; y por tanto suplico a V.E. que tenga la bondad de hacerme recapit(ul)ar los documentos que juzgare necesarios para cumplir con lo mismo que he jurado sobre el pabellón que han denigrado indebidamente, asistiéndome el consuelo que casi ningún venezolano ha cooperado en tales / odiosos hechos.

Dios guarde a V.E. muchos años.
Pampatar, (14) de febrero de 1817.

Excmo. Señor
L. Brion

Excmo. Señor A. I. Kickert, Almirante y Gobernador de la Isla de Curazao, etc., etc.

Geen enkele lezer die Spaans verstaat, zal zich kunnen onttrekken aan de indruk die vooral de eerste helft van de brief maakt. Hier wordt door een ernstig man op zeer waardige wijze het woord gevoerd, op een wijze die eerbied afdwingt. Een hispanist zal niet kunnen nalaten de opmerking te maken dat BRION een Spaans proza schrijft dat er zijn mag. Voor lieden uit koeler streken is de derde alinea misschien wat erg hooggestemd, waar gesproken wordt over "un pueblo abatido por la superstición, vilipendiado por el despotismo y reducido a mendigar aquel sagrado dote que acompaña al hombre en su nacimiento." Maar aan de oprechtheid van deze woorden valt niet te twijfelen. Dat de man die de brief ondertekende, ook eigenhandig de tekst heeft opgesteld, staat als een paal boven water. Alleen een Nederlander die Spaans spreekt kan het overkomen 'plazado' (eerste alinea) te bezigen in plaats van 'colocado' (geplaatst), een geval dus van een batavisme, indien ik het zo noemen mag, dat men nimmer in de tekst van een echte Spanjaard of 'hispanoamericano' aantreft.

Het proza van het translaat valt naast de forse toon van het origineel erg zwak en pover uit. Hier volgt het.

Excellentie:

Bij het opvatten mijner pen om aan Uwe Excellentie te schrijven, herdenk ik, dat ik mij tot het waardig opperhoofd, die mijn geboorte Land bestiert, tot den Medeburger die mijn Moederland Eer aandoet, en tot

hem, wiens naam zich naast de vermaardste Nederlandsche Helden geplaatst vindt, vervoeg. – Ja, ik vervoeg mij tot hem ter bekendmaking dat ik in mijne handelingen steeds door Eer geleid wierd, en dat mijn Politieke levensloop onbezoedeld is, daar dezelve zich op die zedelijke opvoeding vestigt, welke het voornaamste grondbeginsel van ieder Nederlander, die het geluk heeft vrij en een republikaan geboren te zijn, uitmaakt.

Door dit beginzel aangezet heb ik mij de zaak van een volk aangetrokken, dat, door Bijgeloof neergeslagen en door Dwingelandij veragtelijk gemaakt, dat heilig kleinood, welk ieder mensch met zijn geboorte medebrengt, moet derven.

Het spijt mij niet, Excellentie! mij in de onstuimigheden van eenen Politieken doolhof begeven te hebben, hetwelk niettegenstaande de oogenblikke wisselvalligheden van 't Fortuin, met de allervleyendste vooruitzichten omringd is, en die aangenaame gewaarwordingen / belooft, welke het hart van hem, die na rijpe bedenking in 't ontbinden dier Knoop (welke nogthans niets "Gordiaans" in zich heeft) medewerkzaam is, met vreugde vervullen.

Geen Staatzucht heeft mij geleid, veelmin heeft die veragtelijke drift, welke gemeenlijk der lagen zielen afgod is, mij daartoe kunnen overhalen. – Dan, hetgeen (ik beken het) mij aangeprikkeld heeft, is de zachte en voldoende gevoelens van aan anderen die vrijheid en volkomene onafhankelijkheid van alle dwingelandij mede te deelen, waarmede mijn Politieke levensloop steeds gevoed wierd.

Ik zweer het, Excellentie! dat ik geen werkelijk deel gehad heb aan de ongeregelde zaken, welke te Venezuela mogen begaan zijn. – Het is mij ondertusschen niet onbekend, hoe eene bende Zeerovers zich onwettiglijk van mijn' naam, (door denzelven op eene bedriegelijke wijze op hunne zeebrieven te doen drukken) bedienende, alle de zeewetten der beschaafde volkeren verbroken, en de allerverschrikkelijkste misdaden gepleegd hebben. – Doch, Uwe Excellentie kan zich verzekerd houden dat ik hun verdeler zal zijn, en dat voortaan geen der naburige kolonies eenige reden van klagen hebben zal.

Dat ik het bovenstaande heb aangehaald, is niet om daardoor eenige verschoning ten mijne behoefte te willen aanbieden, want het is aan Uwe Excellentie wel bekend, dat geen Gouvernement, hoe geregeld hetzelfde ook zij, verantwoordelijk is voor de misdadige handelingen gepleegd door de Eerloozen, welke in deszelfs naam valsche Commissien uitmaken, / en zich gedragen volgens het Karakter dat zij daardoor aannemen.

Het is mij reeds gelukt eenige hunner magtig te worden; zullende uwe Excellentie uit het nevensgaande document No. 1 zien het vonnis tegens den Zeerover Pedro Radichi ten uitvoer gebragt. En in No. 2 roep ik alle die gene op, welke eenige klagten ofte vorderingen hebben tegens Josef Porraz, kapitein van den Kaper "Matilda," en tegens Juan Pinel, kapitein van de golet genaamd "De Generaal Piar," (alias) "Decatur," om zich onverwijld te komen aandienen, ten einde aan hun Regt te doen ge worden.

Omtrent gemelde Juan Pinel ben ik reeds gedeeltelijk onderricht van 't geen hij a Costij onder de Kust, alsmede tegens de golet genaamd "Naymant," schipper Daniel Simon, heeft uitgevoerd; en het is hierom dat ik

Uwe Excellentie verzoek de goedheid te hebben mij zodanige Documenten toe te zenden, als Uwe Excellentie nodig zal achten, ten einde mij in Staat te stellen den Eed te volbrengen, welke ik op die zelfde vlag, die zij zoo schandelijk onteeren, genomen heb.

Intusschen strekt het mij tot troost, dat bijna geen Venezuelaan in deze hatelijke handelwijze medewerkzaam geweest is.

God Spare Uwe Excellentie vele Jaren. – (W.G.) Louis Brion

door mij

Del Valle

Gouvernements

Translateur

Pampatar, den 14^{en} Februarij 1817,
het 7de Jaar.

Voor Copie Conform

(W.G.) M. Brune

Secretaris.

De overige brieven van BRION, gericht aan de Gouverneur van Curaçao in hetzelfde jaar 1817, in 1818, in 1819 en ook nog in 1820, het jaar vóór zijn dood, zijn van veel minder persoonlijke aard. Zij verstrekken inlichtingen aangaande de veroveringen van de jonge Republiek. Herhaaldelijk wordt de wens van het staatshoofd naar voren gebracht om in goede harmonie te leven met neutrale landen, vooral op commercieel gebied. Bij voorkeur wenden de vrijheidsstrijders zich tot de Nederlanders, die evenals zij zoveel jaren tegen Spanje gevochten hebben, en van wie kan worden verwacht dat zij begrip hebben voor de goede zaak, waarvoor men in Zuid-Amerika de wapens heeft opgevat.

Van 12 februari 1817 dateert een proclamatie – zij vormt een van de twee bijlagen bij de ons thans bekende brief van 14 februari 1817 – opgesteld door BRION, onmiddellijk na de oprichting van het 'Almirantazgo' van Venezuela. De eerste taak van dit lichaam zal zijn paal en perk te stellen aan de activiteiten van zeeroovers die schepen van bevriende en neutrale naties lastig vallen. De Venezolanen dienen zich te beperken tot het nadeel toebrengen aan vijandelijke, d.w.z. Spaanse schepen. En ook nu weer keert het thema terug: streven naar goede betrekkingen met de neutralen.

Men zal geneigd zijn te vragen of er bij deze archivalia ook stukken te vinden zijn, waaruit enige belangstelling blijkt van Nederlandse kant voor de gebeurtenissen van deze jaren in dit deel van de wereld. Inderdaad is dit het geval, al zijn de documenten die ons onder ogen zijn gekomen, van vrij late datum. Zo is er een brief d.d. 16 september 1828, van de consul der Nederlanden

voor La Guaira, Mr. J. N. J. ELOUT, die blijkbaar voor enige tijd naar Bogotá was gezonden om poolshoogte te nemen, en die de Minister voor de Marine en de Koloniën te 's-Gravenhage uitvoerig rapporteert over de politieke en economische toestand in Columbia. De functionaris is op zijn verre post belangstellend en ijverig genoeg: eerlang zal hij Zr. Ms. Regering voorstellen doen tot het sluiten van een handelsverdrag met Columbia.

Het zij mij vergund met een opmerking van persoonlijke aard te eindigen. Met veel genoegen heb ik gevolg gegeven aan het vererend verzoek dat uit Caracas tot mij werd gericht en heb ik gedurende enige tijd de rol van 'ancilla historiae' op mij genomen. Weliswaar heeft het onderzoek, gelijk reeds geconstateerd werd, slechts een zeer gering aantal 'documentos bolivarianos' opgeleverd voor de uitgave van de *Escritos del Libertador*. Maar de andere hier besproken bescheiden bevatten tal van gegevens die van belang zijn voor de geschiedenis van Venezuela, zodat deze, naar Dr. PEDRO GRASES mij verzekert, t.z.t. zullen worden gepubliceerd in het 'Boletín de la Academia Nacional de la Historia,' te Caracas. Gelijk overigens vanzelf spreekt, zullen daar de Nederlandse translaten van de Spaanse teksten achterwege blijven.

Ik zou deze regels niet gaarne willen besluiten zonder mijn welgemeende dank uit te spreken aan mijn vriend, de heer Drs. P. VAN VLIET, te Amsterdam, die mij gedurende de laatste maanden bij het bestuderen van deze archiefstukken met onbezweken trouw en onverflauwde ijver ter zijde heeft gestaan.

RESUMEN

En 1967, con ocasión de la celebración del cuarto centenario de la fundación de Caracas, saldrá a la luz pública una nueva edición crítica de las *Obras Completas* de Simón Bolívar, en sustitución de la del Dr. Vicente Lecuna (1951). La prestigiosa Sociedad Bolivariana de Venezuela, en Caracas, que tomó a su cargo la ejecución del proyecto, nombró de su seno una "Comisión Editora," que dará a la estampa los *Escritos del Libertador*. Los ambiciosos proyectos para la imponente empresa están consignados en un folleto titulado *Programa preparatorio y normas generales*. Un primer cálculo de la cantidad de documentos llega a la cifra total de diez mil, nada menos. ¡Y eso que el Dr. Lecuna no publicó más que unos dos mil quinientos!

La "Comisión Editora" se ha propuesto averiguar qué documentos bolivarianos se hallan en los archivos de Europa que hasta ahora hayan

escapado a la atención de los estudiosos y que aún no hayan sido publicados. Cediendo a las instancias del Dr. Pedro Grases, de Caracas, uno de los adjuntos técnicos de la "Comisión Editora," se encargó el que esto escribe de la tarea de buscar escritos del Libertador o relativos al mismo, en Holanda. Y, en efecto, en el Archivo General del Estado, de La Haya, se custodian algunos documentos de los años 1813 a 1828, que pueden interesar a la "Comisión Editora."

Verdad es que la cosecha recogida en Holanda para los *Escritos del Libertador* no es muy abundante que se diga, pues se trata de dos cartas en total, dirigidas por Bolívar al Gobernador de Curazao, la primera el 8 de julio de 1816, la otra el 3 de septiembre de 1817. La cantidad de documentos relativos a la guerra de liberación en general, es, en cambio, bastante más notable. Comprende este sector, por ejemplo, cartas de las autoridades españolas residentes en América, de los años 1816 a 1818, dirigidas al Gobernador de Curazao, que contienen quejas harto amargas sobre los rebeldes admitidos en las Antillas Neerlandesas.

Para los lectores de esta revista, el documento más interesante es, sin duda alguna, una carta del curazoleño Luis Brion, del 14 de febrero de 1817, dirigida igualmente al Gobernador de Curazao. Puesto que este documento se distingue por una nota muy personal y no deja de derramar inesperada luz sobre el carácter de Brion, no hemos vacilado en imprimir *in extenso* el original español, así como la versión holandesa de la época, la cual está redactada en una prosa bastante pobre y raquítica.

Termina el artículo ofreciendo algunas observaciones acerca de las demás cartas de Brion y sobre una misiva del 16 de septiembre de 1828, escrita por el cónsul de los Países Bajos en La Guaira, J. N. J. Elout, quien, enviado a Bogotá para enterarse y reconocer el terreno, suministra a su Gobierno toda clase de informes acerca de la situación política y económica de la Gran Colombia.

Utrecht, enero de 1964.

Exmo. Sr.

Quando tome la pluma para recibir a V.E. me acordé
que me dirijé al digno Cefe que manda mi Suyo, al ciudadano
que honra mi Patria suya, y a aquel cuyo nombre esta pluma
al lado de los mas ilustres Heroes de la N. America.

Goale me dirijé para probarle que jamas el honor se
ha reparado de mis hechos un momento, y mi voz publica no
tiene mancha, pues esta vimentada sobre aquella Dignidad
moral que forma el sostén into contrice de todo N. Americano
que cras al sostén nació libre y Republicano.

Este proprio sentimiento es aquel que me ha animado
a mudarme en la Causa de un Pueblo abatido por
la supersticion, esclavizado por el E. cristianismo y reducido a
mendigar aquel sagrado voto que acompaña al hombre en
su nacimiento.

Se me pasa, no, Exmo. Sr. haberme engolfado en el
gran Ocean de un labirinto Político, el qual apenas se lo
burlas momentaneas de la fortuna, y abundancia de la
brietas las mas ligeras, y prometo aquel placentero im-
pulsio que lleva de satisfaccion a qualquiera q. reflexiva-
mente cogera a la altura de este mundo en nada Geriano
era la ambicion, que me ha dirigido, y mucho
menos ha podido induirme aquel bafi inflato, q. es regular

el patulo de las almas viles pero esto he sido aguijoneado, y lo confieso, p^{er} el dulce y satisfactorio sentimiento de participar a la causa la Libertad, e Independencia absoluta de todo despotismo, que han sido los elementos de mi penarrada vida politica.

No fui a V.E. que no he tenido parte activa en las ordenes q^{ue} pueden haberse cometido en Venezuela: no ignora que una banda de Piratas usase fraudulentamente de mi nombre que han llenos fatalmente estampado en mi Patria contraviniendo a todas las Leyes de las Naciones civilizadas han cometido horrendos crímenes; pero aunque a V.E. q^{ue} tiene el poder de determinar sus ellos, y jamas de ahora en adelante ningun Gobierno de las Colonias oirias tendrá fundamento de quejas.

Esos alego lo dicho por via de apologia inculpa ble, pues V.E. sabe que la opinion de ningun Gobierno por sistemado o sea de paises los hechos criminales q^{ue} cometen los infames q^{ue} forman comisiones en su nombre, actuan proporcionalmente al caracter que tienen. Me lince la d^{icha} d^{icha} ya parte de esto estan cayendo en mis manos, pues el referido documento N° 1. de V.E. la Sentencia ejecutada en la persona del Pirata Pedro Arribe; y en el N° 2. conoco, y proclamo a todos los q^{ue} tubien reclamaciones contra Jho^{se} Tomas Capitan del Corario e Statute, y contra Juan Pinell Cap^{itan} de la Goleta nombrada General Piar, alias Decatur, se presenten inmediatamente para hacerle justicia. Contra el dicho Juan Pinell, ya he sido impuesto de parte de lo que ha hecho en la costa de esta Isla, sobre la Goleta Maudera Maymant Capitan Daniel Simon; y por tanto suplico a V.E. que tenga la bondad de hacerme recapitar los documentos o. jurare necesarios para cumpliendo mismo que he jurado sobre el Perellon que han denigrado individualmente, sintiendome el conuco que casi ningun Venezolano ha cooperado en tales

diens heer.
Dier oer a V.E. m.^{te} d.
Dampatar de Febrero de 1817.

Cm. Soc.
L. Brion

Señor Sr. A. L. Kerkert Almirante y Gobernador de la Isla de
Curaçao. H. G. S.